

"İşte, o müddeî, evvelâ mevcudatın en küçüğü olan bir zerreye rast gelir." Zerre mevcudatın en küçük yapı taşı olarak tarif ediliyor. Zerrenin Risale-i Nur hakikatleri açısından karşılığı nedir?

Bu soruya Prof. Dr. Osman Çakmak Hocamızın verdiği cevabı aynen naklediyoruz:

Atom, Yunanca eserlerden Arapçaya "cüz-ü la yetecezza" (*parçalanamaz*) diye tercüme edilmişti.

Zerre kavramının ilk defa *Cabir Bin Hayyan*'ın kullandığına dair kayıtlar bulunmaktadır. ...

Cabir, bölünemez sabit hareketsiz atom mefhumu yerine, hareket eden ve içi enerji dolu "zerre" mefhumunu kullandı. *Cabir*'in hareket eden ve birleşen (*reaksiyon veren / dönüşen*) zerre mefhumunu ortaya atması, insanoğlunun sonraki yüzyıllarda (*19. ve 20. yüzyıllarda*) atomla tanışmasını sağladı. Bilim tarihçisi *Fuat Sezgin*'in sunduğu kaynaklarda, *Cabir* yaptığı çalışmalarla zerre denen atom ve atom gruplarının (*bileşik, molekül, iyonların*) ölçüye dayalı hareketlerini fark etmiş bunu "ilmu'l-mîzân" (*ölçü ilmi*) istilâhı ile açıklamıştır.

Cabir, her taneciğin, taneciklerin birbirlerine olan tesirinin, hatta bütün insanî duyguların matematik olarak ölçülebileceğini söylemiştir.

Cabir, zerrenin hareketliliği yanında parçalanabilirliğini ve enerjiden ibaret olduğu konusunu da ilk defa gündeme getiren kişidir. Bu konudaki sözü şöyledir:

"Madde yoğun enerjidir. Bu yüzden Yunan fizikçilerinin maddenin bölüne bölüne parçalanamaz en küçük bir parçayla son bulduğuna ve maddenin bu sayısız parçalanamayan kısımlardan meydana geldiğine dâir iddiaları yanlıştır. Onların parçalanamaz en küçük parça, yani atom olarak tâbir ettikleri bu nesne parçalanabilir ve bu parçalanma neticesi büyük bir enerji hâsıl olur. Bu öyle bir enerjidir ki, bir habbeciğin (taneciğin) bir şekilde parçalanması, Allah saklasın, büyük bir şehri yok edebilir."